

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/26/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122207173
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122207173.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a členov senátu JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jany Jančíkovej v sporovej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. X, XXX XX C., zastúpenej JUDr. Vierou Strakovou, advokátkou, so sídlom Námestie legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 37941828, proti žalovanej: E. F., nar. XX.X.XXXX, bytom G. H. I. XX, XXX XX C., o zaplatenie 3.032,- eur s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 8C/55/2022-132 zo dňa 20.4.2023 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené.

Mení rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že žalovaná má nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti žalobkyni v rozsahu 34 %.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 1.000,- eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.000,- eur od 11.8.2022 do zaplatenia, a to všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách rozhodol tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Vychádzal zo zistenia, že medzi stranami sporu bola dňa 2.9.2019 uzavretá ústna zmluva o pôžičke, na základe ktorej bola žalovanej poskytnutá peňažná suma vo výške 5.000,- eur, ktorú v prospech žalovanej získala žalobkyňa prostredníctvom úveru poskytnutého bankou. Skutočnosť, že uvedená suma bola žalovanej reálne poskytnutá, nebolo v konaní sporné a potvrdzujú to obe potvrdenia podpísané žalovanou. Žalovaná pravosť svojho podpisu nespochybnila. Žalovaná sa zaviazala vrátiť istinu do 30.9.2017. Z Potvrdenia zo dňa 29.12.2017 bolo preukázané, že po uplynutí dňa splatnosti pôžičky došlo k zmene záväzku žalovanej (§ 516 OZ), podľa ktorej bola povinná splácať pôžičku v mesačných splátkach po 100,- eur. Výpismi z účtu bolo preukázané, že žalovaná poukázala žalobkyni sumu v celkovej výške 3.700,- eur. Medzi stranami tiež nebolo sporné, že žalovaná uhradila v hotovosti sumu vo výške 300,- eur. Celkovo tak žalovaná uhradila žalobkyni sumu 4.000,- eur, teda zostáva jej vrátiť sumu 1.000,- eur.

3. Čo sa týka námietky premlčania vnesenou žalovanou, súd ju nepovažoval za dôvodnú, nakoľko jednotlivé splátky pôžičky sa premlčujú samostatne (§ 103 OZ). Platby uhradené v rokoch 2021 a 2022 bolo potrebné započítať na úhradu najskôr splatných splátok pôžičky. Žalovaná tak uhradila splátky splatné do januára 2021 (4.000,- eur / 100,- eur = 40 mes.), a teda počnúc mesiacom február 2021 je

žalovaná v permanentnom omeškaní. Žaloba bola podaná na súde dňa 12.8.2022, t. j. v rámci trojročnej premlčacej doby, pričom podaním žaloby došlo k jej prerušeniu.

4. Preto súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy vo výške 1.000,- eur. Ku dňu rozhodnutia súdu už bola žalovaná povinná v splátkach uhradiť žalobkyni celú sumu poskytnutej pôžičky. Žalobkyňa si uplatnila úroky z omeškania od 11.8.2022, preto súd viazaný návrhom žalobkyne priznal úroky z omeškania od tohto dňa v sadzbe 5 % ročne. Súd nepovolil žalovanej splácať dlžnú sumu v mesačných splátkach, nakoľko žiadnym spôsobom nepreukázala súdu svoje príjmové, majetkové a sociálne pomery, ktoré by odôvodňovali jej návrh.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP s odôvodnením, že aj keď miera úspechu žalovanej činí 34 %, náhradu trov konania jej nepriznal z dôvodu, že žalovanej v konaní žiadne trovy nevznikli.

6. Proti rozsudku voči výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené, vrátane závislého výroku o trovách konania v zákonnej lehote podala odvolanie žalovaná a navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne, alternatívne, aby rozsudok v napadnutom rozsahu zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Odvolanie podala z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP).

8. Namietala, že súd prvej inštancie sa dôsledne neriadil ust. § 220 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

9. Jadrom práva na spravodlivý proces sú jednotlivé požiadavky na konanie, ktoré robia zo súdneho procesu proces spravodlivý, t. j., že rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej musí predchádzať jeho postup zodpovedajúci garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení Ústavy SR a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách. Kľúčovými požiadavkami práva na spravodlivý proces sú požiadavky rovnosti zbraní v konaní, riadneho vykonania dokazovania (resp. riadneho osvedčenia v konaní), a riadneho odôvodnenia rozhodnutia.

10. Princíp rovnosti zbraní je implicitnou súčasťou práva na spravodlivý proces, judikatúra ESLP ho o.i. definuje ako dostatočnú možnosť, ktorú musí každá strana sporu mať na to, aby mala dostatočnú možnosť predstaviť svoj prípad za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatnej nevýhody voči jej protistrane (napr. rozsudok veľkého senátu ESLP, Kress proti Francúzsku).

11. Medzi stranami teda musí byť zachovaná férová rovnosť, a to vo vzťahu k všetkým aspektom občianskoprávneho konania. Uvedená zásada je premietnutá do viacerých ustanovení CSP, upravujúcich predovšetkým podmienky konania resp. postavenie strán v rámci konania, kľúčovou interpretačnou normou je aj v týchto právnych vzťahoch ustanovenie čl. 6 ods. 1 Základných princípov CSP, podľa ktorého strany sporu majú v konaní rovné postavenie Odrázom uvedeného je tiež zásada, že nestranný súd nemôže bez zákonného dôvodu nahrádzať procesnú aktivitu žiadnej zo strán, resp. plniť procesné povinnosti jednou zo strán, pretože tým absolútne zásadným spôsobom narušuje rovnosť strán v konaní.

12. Ako sa uvádza v Stanovisku občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 3.12.2015, uverejnené v Zbierke Stanovísk NS a rozhodnutí súdov, t. j. keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdov, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku a tým nepochybne aj skutočnosť preukazujúcu, že došlo k zásahu do práva na spravodlivý proces

vyplývajúceho z čl.6 ods. 1 Dohovoru, resp. zásahu do základného práva na súdnu ochranu podľa čl.46 ods. 1 Ústavy SR.

13. Súd má dať jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov. Bolo povinnosťou súdu prvej inštancie sa relevantne vysporiadať so splnením všetkých zákonných predpokladov, čo ale súd doteraz zanedbal, a tak je konanie v tejto právnej veci v rozpore s viacerými právnymi normami ako ústavného, tak aj jednoduchého (podústavného) práva. Súd prvej inštancie preukázateľne postupoval v rozpore so zákonom, a tak došlo k zvýhodneniu jednej zo strán sporu a to aj napriek tomu, že sa preukázateľne jedná o spotrebiteľský spor, kde sa vždy posudzujú otázky o neprijateľných zmluvných podmienkach dodávateľov/veriteľov, ale v tejto právnej veci tieto minoritné skutočnosti prvostupňový súd neposudzoval, pričom požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, je neodmysliteľnou súčasťou princípu právnej istoty.

14. Žalobkyňa k odvolaniu žalovanej uviedla, že odvolanie žalovanej je účelové, aby nemusela priznať čiastku platiť hneď po právoplatnosti rozsudku. Žalovaná si svoje nepriaznivé finančné možnosti a zadlženosť zapríčinila sama. Súd nemal dôvod sa zaoberať lustráciou jej zadlženosti. Je neetické, že žalovaná žalobkyňu nazve úžerničkou, ktorá jej poskytla pomoc. Jej odvolanie je len citáciou právnych noriem.

15. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovanej čo do veci samej nie je dôvodné.

16. V odvolacom konaní bol preskúmaný len výrok napadnutého rozsudku, ktorým bolo žalobe žalobkyne vyhovieť a závislý výrok o trovách konania, a preto výrok rozsudku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ktorý napadnutý nebol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol, a ako taký nadobudol právoplatnosť.

17. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, nemožno mať pochybnosti o správnosti právneho posúdenia prejednáwanej veci súdom prvej inštancie a neboli zistené žiadne vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo porušenie práva na spravodlivý proces vo vzťahu k žalovanej.

18. V preskúmanej veci krajský súd nezistil dôvod k tomu, aby zo strany odvolacieho súdu došlo k zopakovaniu alebo k doplneniu dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie. V danom prípade preto vychádzal zo skutkového zistenia zisteného súdom prvej inštancie. Po preskúmaní veci na základe podaného odvolania žalovanou dospel krajský súd k záveru, že súd prvej inštancie zistil v dostatočnom rozsahu skutkový stav veci potrebný pre rozhodnutie a vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie je vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia.

19. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že medzi stranami sporu bola dňa 2.9.2017 uzavretá ústna zmluva o pôžičke, na základe ktorej bola žalovanej poskytnutá peňažná suma vo výške 5.000,- eur, ktorú v prospech žalovanej získala žalobkyňa prostredníctvom úveru poskytnutého bankou. Žalovaná sa zaviazala vrátiť istinu do 30.9.2017. Z Potvrdenia zo dňa 29.12.2017 bolo preukázané, že po uplynutí dňa splatnosti pôžičky došlo k zmene záväzku žalovanej, podľa ktorej bola povinná splácať pôžičku v mesačných splátkach po 100,- eur. Výpismi z účtu bolo preukázané, že žalovaná poukázala

žalobkyni sumu v celkovej výške 3.700,- eur. Tiež nebolo sporné, že žalovaná uhradila v hotovosti sumu vo výške 300,- eur. Celkovo tak žalovaná uhradila žalobkyni sumu vo výške 4.000,- eur.

20. Podľa § 657 Občianskeho zákonníka, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

21. Zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu. Pojmovými znakmi zmluvy o pôžičke sú: prenechanie vecí určených podľa druhu, dočasnosť právneho vzťahu a povinnosť vrátiť vec rovnakého druhu (§ 657 OZ).

22. V konaní bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že medzi stranami sporu došlo dňa 2.9.2017 k uzavretiu zmluvy o pôžičke podľa § 657 OZ, a že žalovaná sa zaviazala pôžičku vrátiť do 30.9.2017. Bolo tiež jednoznačne preukázané, koľko žalovaná vrátila, t. j. sumu 4.000,- eur. Súdom prvej inštancie priznaná suma 1.000,- eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 1.000,- eur od 11.8.2022 do zaplatenia preto žalobkyni patrí.

23. Žalovaná nedokázala v konaní poprieť nárok žalobkyne na istinu 1.000,- eur, ako aj úroky z omeškania, ktorý nárok preukázala žalobkyňa hodnoverným spôsobom. Súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí dôsledne vypořiadal so všetkými námietkami žalovanej, a keďže tieto neboli v konečnom dôsledku spôsobilé zvrátiť dôvodnosť nároku žalobkyne, uložil žalovanej povinnosť v konaní nepochybne preukázaný, a preto dôvodný nárok na istinu a príslušenstvo uhradiť.

24. Žalovaná zároveň v odvolaní žiadala, aby jej súd umožnil dlh zaplatiť formou splátok s poukazom na svoju nepriaznivú finančnú situáciu. Takúto požiadavku predniesla už pred súdom prvej inštancie. V priebehu prvoinštančného konania neprodukovala dôkazy preukazujúce jej majetkové, príjmové a sociálne pomery a neučinila tak ani v odvolacom konaní. Prvoinštančný súd pri rozhodnutí neumožnil žalovanej splácanie dlhu v splátkach, keď aplikoval ust. § 232 ods. 3 vety prvej CSP, podľa ktorého lehota na plnenie je tri dni a plynie odo dňa právoplatnosti rozsudku. Prihliadol na to, že žalovaná žiadnym spôsobom nepreukázala svoje príjmové, majetkové a sociálne pomery. V zmysle § 232 ods. 3 vety druhej CSP súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu na plnenie. Ostatne citované ustanovenie umožňuje v rozsudkoch na plnenie vo výnimočných a odôvodnených prípadoch stanoviť lehotu na plnenie dlhšiu ako je zákonná paričná lehota tri dni. Dlhšiu lehotu súd stanoví podľa okolností daného prípadu. Ak má súd za to, že v prejednávacom prípade je namieste určiť na plnenie dlhšiu lehotu, táto časť výroku rozhodnutia súdu musí byť podložená zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo odôvodnili záver súdu, že vzhľadom na povahu prejednávanej veci, na povinný nárok a osobné pomery účastníkov je vhodné určiť na plnenie lehotu dlhšiu než tri dni od právoplatnosti rozsudku, alebo určiť, že peňažné plnenie možno uskutočniť v splátkach (R 87/1966). Podľa ďalšieho judikátu R V/1968, ak súd povolí plnenie v splátkach, musí vždy presne určiť ich výšku a podmienky splatnosti, aj tento výrok musí náležite odôvodniť. Hľadiskami pre úvahu súdu, či má žalovanému priznať výhodu splátok bude najmä výška priznaného plnenia, platobná schopnosť žalovaného, aj v konaní prejavená snaha o plnenie záväzku, možnosť žalobcu domáhať sa plnenia jednotlivých splátok v prípade ich nedodržania a skutočnosť, či by prípadné zdržanie v plnení súdom stanovenej povinnosti v nedodržaní jednotlivých splátok nebolo v riešenom prípade vzhľadom na osobné pomery žalobcu príliš ťaživé. Pritom podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že súdom povolené splátky majú byť určené v takej výške, aby žalovaný dlh bol nimi uhradený najneskôr v horizonte troch rokov. Keďže žalovaná ani v odvolacom konaní neprodukovala žiadne dôkazy preukazujúce jej majetkové, príjmové a sociálne pomery odvolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci neboli splnené podmienky na povolenie splácania rozsudkom priznanej sumy s príslušenstvom v splátkach. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti stanovenia tzv. zákonnej paričnej lehoty troch dní bol preto vecne správny.

25. Za týchto okolností súd prvej inštancie postupoval správne pokiaľ zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni sumu 1.000,- eur. So zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozsudku aj o úrokoch z omeškania, ako aj výrok v časti stanovenia tzv. zákonnej paričnej lehoty troch dní na plnenie, odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti ako vecne správny potvrdil.

26. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.
27. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.
28. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.
29. Rozhodovanie o trovách prebieha v dvoch fázach. V prvej fáze sudca v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodne o nároku na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 CSP), a v druhej fáze po právoplatnosti rozhodnutia ktorým sa konanie končí, rozhodne o výške náhrady trov konania súdny úradník samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP). Ustanovenia odsekov 1 a 2 sú kogentné, teda nepripúšťajú výnimky. Za týchto okolností bolo povinnosťou súdu prvej inštancie rozhodnúť najskôr o nároku sporových strán na náhradu trov konania. Pochybil preto, ak v tejto fáze rozhodol o výške náhrady trov konania. Žalobkyňa mala v pomere priznanej sumy (1.000,- eur) k žalovanej sume (3.023,- eur) úspech v rozsahu 33 %, teda úspech žalovanej je v rozsahu 67 %. Z uvedeného vyplýva, že úspešnejšou v konaní bola žalovaná, pričom miera jej úspechu predstavuje 34 % (67 % - 33 %). Z uvedených dôvodov preto odvolací súd postupom podľa § 388 CSP rozsudok vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žalovaná má nárok na náhradu trov prvoinstančného konania proti žalobkyni v rozsahu 34 %.
30. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa, ktorá mala v odvolacom konaní čo do veci samej plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanej, ktorá v odvolacom konaní čo do veci samej úspech nemala.
31. Výšku trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.
32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).